

на депресію [1]. Ще піонер та засновниця ТРТ М. Чейз із успіхом працювала з хворими на шизофренію та інші психічні розлади. Користь від танців є багатограною: стимулюється розумова діяльність (оскільки танцюристи мають вивчати складні рухи та комбінації, слідкувати за ритмом), поліпшується увага (варто слідкувати за тими, хто танцює поряд, за вказівками вчителя), підтримується у тонусі суглобний та м'язовий апарати, підвищується рівень серотоніну, зменшуються та зникають стреси та депресивні стани, нормалізується артеріальний тиск, стабілізується сон, травлення та інші функції організму завдяки комплексній фізичній та інтелектуальній активності. А особливість ТРТ, що полягає у відсутності правил для рухів, зміцненню навички слухати та виражати себе та свої переживання, закріплює позитивний зв'язок між тілом та психікою, звільняє від страху самовираження, позитивно впливає на образ «Я», сприяє підвищенню самоцінності, знижує тривогу щодо соціуму тощо.

Отже, ТРТ є ефективним комплексним методом покращення фізичного та психологічного здоров'я людини.

Список використаної літератури

1. Карпенко В. Н. Основы безопасности жизнедеятельности и охраны труда в хореографии. Уч. пособие, Гриф МО РФ. ИНФРА-М. 2018. С. 141. URL: https://studref.com/486373/bzhd/osnovy_bezопасnosti_zhiznedeyatel'nosti_i_ohrany_truda_v_horeografii
2. Frontiers in Human Neuroscience. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fnhum.2017.00305/full>
3. Фишман Д., Чайклин Ш., Венгровер Х. Искусство и наука танцевально-двигательной терапии. Жизнь как танец. Когито-Центр. 2016. С. 422.

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА У СУЧАСНОМУ СВІТІ

*Куц Б. С.
м. Полтава*

Анотація. У статті розглянуто проблему інформаційної безпеки в умовах сучасності. Увага приділяється важливості створення безпечного відкритого і доступного глобального середовища. Проаналізовано концепцію інформаційно-психологічної безпеки та визначено шляхи забезпечення інформаційної безпеки.

Ключові слова: інформаційна безпека, інтернет, інформаційна війна, інформаційне суспільство.

У ході розвитку людства роль інформації в історії суспільства поступово та неухильно зростала, різноманітні інформаційні процеси та чинники почали суттєво визначати всю діяльність людини. Особливо відчутним це стало в добу інформатизації суспільства, з розвитком новітніх технологій без паперової інформатики та комп'ютерних інформаційних систем. За умов обмеженості матеріальних (речовинно-енергетичних) ресурсів природи, саме інформація стає найважливішим ресурсом подальшого розвитку людства, основним засобом реалізації ноосферної стратегії сталого розвитку.

В інформаційному середовищі, що є складовим системним утворенням, виділяється процесуальна складова як найбільш динамічна і змінна її частина – інформаційно-комунікативні процеси, які активно впливають на індивідуальну, групову і суспільну психологію (індивідуальну, групову, масову свідомість). Маніпулюючи станом інформаційного середовища, змінюється стан духовної сфери суспільства, деформація і деструктивні зміни якої у формі психоемоційної і соціальної напруженості, спотворених норм і неадекватних соціальних стереотипів і установок,

оманливих і неприродних орієнтацій та цінностей. Це своєю чергою впливає на стан і процеси у всіх основних сферах суспільного життя, в тому числі політичній і економічній. Зростання тиску інформаційного середовища визначає необхідність формування нових механізмів та засобів виживання людини як особистості й активного соціального суб'єкта у сучасному суспільстві. Основною і центральною «мішенню» інформаційного впливу є людина, її психіка. Отже, інформаційно-психологічну безпеку можливо розглядати як стан захищеності особистості, різних соціальних груп і об'єднань людей від дій, впливів, які здатні проти їхньої волі і бажання змінити психічні стани та психологічні характеристики людини, модифікувати її поведінку і обмежувати свободу вибору, зумовило потребу переосмислення інформаційної взаємодії, а також деяких інших соціально-психологічних процесів і явищ у сучасному суспільстві. Життєдіяльність сучасного суспільства, окремої людини, як ніколи раніше, базується на інформаційних взаємовідносинах з використанням сучасної однотипної електронної техніки, що сприяє розповсюдженню інформаційних технологій в різних сферах.

В багатьох країнах сформувалося інформаційне право, яке пов'язане з іншими галузями – конституційним, громадянським, господарським, екологічним, кримінальним і регулює інформаційні відносини в суспільстві, зокрема проблеми таємниць, зосереджених в електронних носіях. Світова інформаційна мережа сама по собі легка у користуванні, кожний власник комп'ютера і модему може підключитися до Інтернету через телефонну мережу. Це дозволяє злочинникам – хакерам здобувати інформацію, часто секретну. Хакери в Інтернеті можуть бути загрозою навіть здоров'ю і безпеці громадян.

Основи інформаційної безпеки в Україні закладені статтею 50 Конституції України, на основі якої діє закон «Про інформацію». Право на своєчасну, достовірну інформацію – право кожного громадянина. У сучасному світі, де інформація набула надзвичайного значення, важливим є поняття «інформаційна війна». Це комплекс аспектів – політичні, економічні, соціокультурні, етнічні, за допомогою яких відбувається вплив на суспільство з метою психічного контролю над ним. Відомий вислів – хто володіє інформацією, той володіє світом характеризує суть інформаційних війн.

Інформаційна війна – цілісна стратегія, запланована система дій, яка може бути направлена на підкорення груп людей іншими за допомогою певних методів, засобів без кровопролиття, речовинних руйнацій.

Виділяють основні методи інформаційної війни: реклама, пропаганда, дріблення та фрагментація, перехоплення інформації, її спотворення. Для провадження цих методів використовують різноманітні технічні, технологічні засоби – супутники, Інтернет, електронна пошта, звичайні засоби масової інформації

Інформаційна безпека – це стан захищеності людини, спільноти, установи, соціальної групи, суспільства загалом від будь-яких неприємностей, спричинених дією саме інформаційних чинників під час перебігу інформаційних процесів або ж у їх результаті.

Складність і внутрішня суперечливість глобального інформаційного простору, в якому живе і діє сучасна людина, змушують серйозно рахуватися з умовами інформаційної безпеки. На початку XXI ст. саме поняття безпеки життєдіяльності було б істотно неповним без урахування його інформаційної площини. Успішне розв'язання цього кола проблем, безперечно, значною мірою залежить від рівня інформаційної культури суспільства та кожної особи зокрема. Аналіз останніх досліджень. Питання інформаційної безпеки, інформаційного простору, інформаційної системи вивчають вчені – О. П. Мягченко, М. М. Козяр, Я. І. Бедрій, О. В. Станіславчук [1, 2].

Серед питань безпеки життєдіяльності при роботі з комп'ютерною технікою та

впливу сучасних інформаційних технологій на психічне здоров'я школярів висвітлено в публікаціях Н. І. Коцур [3].

Упродовж останніх років у науковому просторі з'явилася низка публікацій К. С. Вариводи, присвячених формуванню інформаційної безпеки підлітків у навчально-виховному процесі школи та Інтернет-мережі [4, 5].

Сучасні реалії постіндустріального суспільства, зумовлені значним ростом інформації, відкривають ще одну сферу життєдіяльності людини – інформаційну. Сучасні засоби комунікації і обробки інформації створили принципово нові умови існування людини, що зумовило появу грандіозного проекту об'єднання національних інформаційних і телекомунікаційних систем в глобальну інформаційну інфраструктуру. Інформаційний простір – складається з безлічі інформаційних полів різної потужності, які генеруються та випромінюються різними джерелами інформації. Інформаційний простір суспільства формують інформаційні системи різних видів.

Широка мережа взаємопов'язаних інформаційних систем різних типів і щаблів уже давно укриває усю нашу планету, утворюючи з сукупності інформаційний простір людства. Інформаційна культура суспільства та окремої людини немаловажлива, бо це специфічна сторона культури, яка безпосередньо пов'язана саме з інформаційним аспектом життя (ступінь досконалості людини, суспільства, певної його частини в усіх можливих видах праці з потрібною інформацією – в отриманні, нагромадженні, кодуванні, переробці будь-якого роду, у створенні на цій основі якісно нової інформації і її передачі, практичного використання). Інформація – важливий ресурс розвитку людства (суспільства). Ресурси розвитку суспільства визначають його життєздатність існування. Це матеріальні та духовні ресурси, природні та штучні. Інтернет – міжнародна комп'ютерна система, яка за своєю суттю охоплює увесь світ і разом із тим увесь інформаційний універсам (тобто найрізноманітніші галузі інформаційного простору людства). До сучасних засобів часової інформації належать: ЗМІ (преса, радіо, телебачення (соціальна інформація)) [2, с. 368].

Джерелом інформаційно-психологічної небезпеки є та частина інформаційного середовища, яка через визначені причини неадекватно відображає реалії, вводить в оману людину, засліплює її ілюзією. Інформаційно-психологічні загрози зумовлені розробкою, виготовленням, розповсюдженням і використанням суб'єктами негативних інформаційно-психологічних впливів, спеціальних засобів і методів такого впливу [6, с. 161].

Дезінформація – свідомо наведена невірна, хибна інформація. Це не просто помилкові відомості (як результат щирої помилки чи недосконалості знань), а засіб обдурення, когось ошукати. Дезінформація здатна серйозно зашкодити людині, її інтересам, планам, негативно вплинути на рівень безпеки її життєдіяльності. Особливо реклама-деза, рекламно-інформаційні матеріали в Інтернеті. Дезінформаційний характер часто має не лише відверта брехня, але й свідоме замовчування інформації негативного змісту [2, с. 370]. Сучасне розуміння безпеки в контексті врахування відношення інтересів особистості, суспільства і держави висуває завдання розгляду нового аспекту цієї проблеми – безпеки в інформаційній сфері життєдіяльності людини, тобто інформаційно-психологічної безпеки. В інформаційному середовищі, що є складовим системним утворенням, виділяється процесуальна складова як найбільш динамічна і змінна її частина – інформаційно-комунікативні процеси, які активно впливають на індивідуальну, групову і суспільну психологію (індивідуальну, групову, масову свідомість).

Світова інформаційна мережа сама по собі легка у користуванні, практично будь-хто. Це дозволяє злочинникам – хакерам здобувати інформацію, часто секретну. Хакери в Інтернеті можуть бути загрозою навіть здоров'ю і безпеці громадян. Основи інформаційної безпеки в Україні закладені статтею 50 Конституції України, на основі

якої діє закон «Про інформацію». Право на своєчасну, достовірну інформацію – право кожного громадянина [1, с. 205].

У сучасному світі, де інформація набула надзвичайного значення, важливим є поняття «інформаційна війна». Це комплекс аспектів – політичні, економічні, соціокультурні, етнічні, за допомогою яких відбувається вплив на суспільство з метою психічного контролю над ним. Відомий вислів – хто володіє інформацією, той володіє світом характеризує суть інформаційних війн. Інформаційна війна – цілісна стратегія, запланована система дій, яка може бути направлена на підкорення груп людей іншими за допомогою певних методів, засобів без кровопролиття, речовинних руйнацій. Виділяють основні методи інформаційної війни: реклама, пропаганда, дріблення та фрагментація, перехоплення інформації, її спотворення. Для провадження цих методів використовують різноманітні технічні, технологічні засоби – супутники, Інтернет, електронна пошта, звичайні засоби масової інформації [1, с. 208].

Інформаційна безпека – це стан захищеності людини, спільноти, установи, соціальної групи, суспільства загалом від будь-яких неприємностей, спричинених дією саме інформаційних чинників під час перебігу інформаційних процесів або ж у їх результаті. Шляхи досягнення інформаційної безпеки пов'язані з відверненням та запобіганням ряду інформаційних ситуацій негативного характеру, наприклад таких як: – неправильне розуміння наявної інформації; – несвоєчасне її отримання (із запізненням); – неповнота інформації, її дефіцит для розв'язання конкретного питання; – навпаки, надлишок інформації, її надмірність, наявність інформаційного шуму – зайвої, непотрібної в даному, а тому шкідливої інформації; – проникнення до інформаційної системи (або мережі) дезінформації; – зловживання конфіденційністю (довірчим характером) певної інформації [7, с. 216].

Інформаційне суспільство може існувати тільки тоді, коли його члени оволодіють інформаційною культурою – будуть додержуватись етичних норм поведінки в інформаційному просторі. Це сформує інформаційний щит кожної людини та суспільства у цілому. Формування інформаційного середовища не у відповідності з глобальними законами функціонування природних систем може наблизити критичну ситуацію на планеті не менш, ніж ядерна загроза [8].

Інформація вже стала стратегічним озброєнням. Тому кожна людина мусить знати, що коли вона вносить нову інформацію в інформаційний простір, вона тим самим керує формуванням інформаційного середовища решти людей, тобто безпосередньо впливає на їх свідомість та розвиток. Кожен новий блок інформації, який надходить в інформаційне середовище людства, повинен мати правила безпечного користування. Таким чином, інформація може безпосередньо впливати на організм людини, змінювати її фізіологічний стан.

Отже, інформаційна безпека безпосередньо залежить від рівня і якості освіченості молодого покоління, ступеня зрілості особистості й готовності її до самореалізації в суспільстві. Саме тому виникає гостра необхідність розширення змісту загальної середньої освіти, використання нових компонентів, пов'язаних із навчанням підлітків інформаційної безпеки. Основною запорукою усунення основних проблем інформаційної небезпеки віртуального світу є об'єднання зусиль вчителів, батьків і громадськості задля більш ефективного навчання підлітків правилам безпечного поведіння у світовій мережі.

Список використаної літератури:

1. Мягченко О.П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства : навч. пос. Київ. Центр учбової літератури. 2010. 384 с.
2. Козяр М.М. Основи охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення : навч. пос. Київ. Кондор. 2014. 458 с.
3. Коцур Н.И. Безопасность жизнедеятельности школьников при работе с компьютерной

- технікой: медикопсихологіческие аспекты. *Мир гуманитарного и естественнонаучного знания*: Материали I Международной научно-практической конференции. Краснодар. 2012. С. 226-242.
4. Варивода К.С. Інформаційна безпека підлітків в Інтернет мережі. *Молодий вчений*. 2016. № 3. С. 365-368 URL: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2016/3/85.pdf> (дата звернення: 08.04.2020).
5. Варивода К.С. Формування в дітей компетенцій безпечного використання Інтернет-мережі. *Науковий огляд*. 2015. № 10(20). С. 62-71.
6. Мягченко О.П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства : навч. пос. Київ. Центр учбової літератури. 2010. 384 с.
7. Скобло Ю.С. Безпека життєдіяльності : навч. пос. Київ. Кондор. 2003. 424 с.
8. Шахненко В. І. Пропаганда інформаційної безпеки на уроках основ здоров'я й інформатики. *Основи здоров'я*. 2015. № 3 (51). С. 9-11.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Іващенко О. В.
м. Полтава*

Анотація. У статті розглянуто проблему формування культури безпеки життєдіяльності студентів. Розкрито необхідність формування навичок практичного використання заходів безпеки життєдіяльності студентів педагогічного закладу вищої освіти.

Ключові слова: безпека життєдіяльності, культура, педагогічний навчальний заклад.

Одним із пріоритетів системи освіти в Україні, згідно з законом України «Про освіту», є формування безпечної поведінки підростаючого покоління, навичок дій в небезпечних ситуаціях різного походження, стійких мотивацій на необхідність безпечної життєдіяльності та здорового способу життя. Комплексний і системний розвиток культури безпеки життєдіяльності дозволить значно підвищити рівень духовно-морального і патріотичного виховання, зменшити людські та матеріальні втрати.

В науковій літературі культура безпеки визначається як рівень розвитку людини і суспільства, що характеризується значущістю забезпечення безпеки життєдіяльності в системі особистісних і соціальних цінностей, безпечної поведінки в повсякденному житті і в умовах небезпечних та надзвичайних ситуацій, рівнем захищеності від загроз і небезпек в усіх сферах життєдіяльності. Співробітники Національного інституту стратегічних досліджень проблеми впровадження культури безпеки в Україні Д. С. Бірюков, О. О. Мартюшева, Ю. М. Скалецький, Л. Д. Яценко наголошують, що низький рівень культури безпеки є основною причиною загострення проблем навколишнього середовища, що ставить під загрозу екологічну рівновагу та здоров'я нації [6, с. 5].

Впровадження екологічного виховання і освіти повинно поєднуватися з просвітницькою роботою, яку мають здійснювати засоби масової інформації, установи культури, громадські екологічні організації. Оволодіння населенням України культурою безпеки життєдіяльності розглядають як гостру соціальну проблему співробітники Національного інституту стратегічних досліджень проблеми впровадження культури безпеки в Україні Д. С. Бірюков, О. О. Мартюшева, Ю. М. Скалецький, Л. Д. Яценко. О. І. Запорожець досліджував основні функції та особливості культури безпеки життєдіяльності. Л. В. Кравченко у своїй статті